

ใบความรู้ที่ 3 เรื่องการตัดสินใจเลือกพัฒนาอาชีพ

บทที่ 3

การตัดสินใจเลือกพัฒนาอาชีพ

เรื่องที่ 1 ข้อมูลการตัดสินใจเลือกพัฒนาอาชีพ

การตัดสินใจเลือกพัฒนาอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง จะต้องอาศัยข้อมูลด้านต่าง ๆ ประกอบการตัดสินใจ ดังนี้

1. **ความพร้อม** หมายถึง สภาพของบุคคลที่มีวุฒิภาวะแรงจูงใจและประสบการณ์เดิมสูงพอที่จะก่อให้เกิดการตัดสินใจเลือกพัฒนาอาชีพได้โดยสะดวก

แรงจูงใจในการประกอบอาชีพ ได้แก่ ผลประโยชน์ตอบแทนทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน

ประสบการณ์เดิม ได้แก่ มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ สอดคล้องกับการพัฒนาอาชีพ

2. ความต้องการของตลาด

ตลาด คือ กลุ่มของบุคคลและองค์การที่มีความต้องการและมีอำนาจในการซื้อสินค้าและบริการ

การพัฒนาอาชีพจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ผู้บริโภคให้ความสนใจในสินค้าและบริการ มีอำนาจซื้อสินค้าและบริการนั้น

3. ความรู้ ทักษะและเทคนิคต่าง ๆ

การตัดสินใจเลือกพัฒนาอาชีพใด ควรมีความรู้ ทักษะ และเทคนิคในการประกอบอาชีพนั้น ๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาอาชีพได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การตัดสินใจเลือกพัฒนาอาชีพจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาอาชีพให้สัมพันธ์สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

5. การใช้ที่ดิน

การตัดสินใจเลือกพัฒนาอาชีพจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลด้านการใช้ที่ดิน เพราะที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตทางการเกษตร ดังนี้

1. ที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญกำหนดว่าจะผลิตชนิดพืชและสัตว์อะไร
2. ลักษณะของที่ดินจะกำหนดรูปแบบการผลิตทางการเกษตร เช่น การปลูกพืช

ภาคกลาง มีระบบชลประทานค่อนข้างสมบูรณ์ ปัญหาคือปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดิน ปัญหาดินเปรี้ยวในที่ราบภาคกลาง และปัญหาดินเค็มตามแนวราบฝั่งทะเล ทำให้ประสิทธิภาพในการใช้ดินโดยเฉลี่ยทั้งภาคไม่สูงเท่าที่ควร

ภาคเหนือ มีผลผลิตต่อไร่สูงสุด เพราะคุณภาพดินดี มีการกระจายการผลิตและปลูกพืชหมุนเวียนมาก แต่มีขนาดการถือครองที่ดินเล็กที่สุดในประเทศ มีปัญหาการบุกรุกทำลายป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย แต่มีเส้นทางที่จะกระจายการผลิตไปสู่พืชหมุนเวียน พืชยืนต้น ไม้ผลเมืองหนาว ไม้ดอกเมืองหนาว ชา กาแฟ และการเลี้ยงโคนม

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรสูงสุดในประเทศ แต่เป็นภาคที่มีอัตราการขยายตัวของการผลิตทางการเกษตรต่ำสุด เพราะคุณภาพดินไม่ดี ไม่เก็บซังน้ำฝน และมีดินเค็มอยู่เป็นเนื้อที่กว้างใหญ่ เป็นภาคที่อาศัยการเกษตรน้ำฝนมากที่สุด แต่ยังมีโอกาสกระจายการผลิตไปสู่พืชฤดูแล้งได้อีก เช่น มันสำปะหลัง อ้อย พืชน้ำมัน ฝ้าย และปศุสัตว์ เป็นต้น

ภาคใต้ เป็นภาคที่มีผลผลิตเกษตรหลักเพียง 2 ชนิด คือ ยางพารา และข้าว นับว่าเป็นฐานการเกษตรที่แคบมากทั้ง ๆ ที่โอกาสในการใช้ที่ดินเพื่อปลูกพืชหมุนเวียนแซมสวน

6. การใช้ทุน

ทุน หมายถึง เงินทุน เครื่องจักรกลการเกษตรต่าง ๆ โรงเรือน สิ่งก่อสร้างที่ใช้ในการผลิตและเก็บรักษาผลผลิต รวมทั้งปัจจัยการผลิตที่เป็นพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย สารเคมี เป็นต้น

ทุนมีความสำคัญมากต่อการผลิตและทุนยังมีความสัมพันธ์กับแรงงาน ถ้าลงทุนมาก

7. การใช้แรงงาน

แรงงานเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการผลิต มีความหมายรวมถึงทั้งกายภาพและจิตใจ ในด้านกายภาพเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพและอนามัย ความแข็งแรงสมบูรณ์ในการทำงาน ส่วนด้านจิตเจ้านั้นรวมถึงทัศนคติ อุดมการณ์ ความขยันหมั่นเพียร ความรู้สึกรับผิดชอบในการผลิต

ลักษณะของแรงงาน อาจแบ่งได้ 3 ประเภท คือ แรงงานคน แรงงานสัตว์ แรงงานเครื่องจักรกล ในทางเศรษฐศาสตร์ เมื่อกล่าวถึง “กำลังแรงงาน” จะหมายถึง “คน” ที่เป็นเจ้าของแรงงาน

8. การจัดการ

การจัดการ หมายถึง การจัดสรรหรือการดำเนินการทรัพยากรในการผลิต (ที่ดิน ทุน และแรงงาน) เพื่อให้สามารถผลิตได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของผู้จัดการฟาร์ม ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

เกณฑ์ในการพิจารณาจัดการฟาร์มโดยทั่วไป พอสรุปได้ ดังนี้

1. จะผลิตอะไร
2. จะผลิตที่ไหน
3. จะผลิตเมื่อไร
4. จะผลิตอย่างไรและอย่างไร

8. การจัดการ

การจัดการ หมายถึง การจัดสรรหรือการดำเนินการทรัพยากรในการผลิต (ที่ดิน ทุน และแรงงาน) เพื่อให้สามารถผลิตได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของผู้จัดการฟาร์ม ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

เกณฑ์ในการพิจารณาจัดการฟาร์มโดยทั่วไป พอสรุปได้ ดังนี้

เรื่องที่ 2 การตัดสินใจพัฒนาอาชีพด้วยการวิเคราะห์ศักยภาพ

การพัฒนาสิ่งใดก็ตาม มีวิธีการหลากหลาย เช่น ทำการวิจัย ทดลองทำก่อนลงมือทำจริง การใช้กระบวนการคิดเป็น นอกจากนี้ยังมีวิธีการวิเคราะห์ศักยภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องว่าจะสามารถพัฒนาอาชีพได้หรือไม่ โดยการวิเคราะห์ศักยภาพ 5 ด้าน ได้แก่

1. ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ

2. ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ

ในแต่ละพื้นที่จะมีลักษณะภูมิอากาศแตกต่างกัน เช่น ประเทศไทยภาคกลางมีอากาศร้อน ภาคใต้มีฝนตกเป็นเวลานาน ภาคเหนือมีอากาศเย็น อาชีพเกษตรกรรมขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศเป็นส่วนใหญ่ เช่น การปลูกลิ้นจี่ ลำไย ต้องการอากาศเย็น จึงจะออกผลได้ แก้วมังกรต้องการอากาศร้อน ทั้งนี้ทวีปอเมริกามีอากาศหนาวเย็นมากสามารถปลูกพืชเมืองหนาวได้ เช่น เชอร์รี่ แอปเปิ้ล ดังนั้น การพัฒนาอาชีพจำเป็นต้องพิจารณาสภาพภูมิอากาศด้วยว่าเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องพัฒนาหรือไม่ การพัฒนาพันธุ์ของพืชใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศ

3. ศักยภาพของภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่

สภาพภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกัน เช่น เป็นภูเขา ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม ความต่างนี้มีผลต่อการพัฒนาอาชีพต่าง ๆ เช่น ต้องการพัฒนาอาชีพอุตสาหกรรมจากการใช้แรงคนเป็นเครื่องจักร เพื่อให้สินค้ามีคุณภาพเดียวกัน ผู้ประกอบการต้องพิจารณาว่าพื้นที่นั้นๆ เป็นที่ราบลุ่มหรือภูเขา การพัฒนาต้องคำนึงถึงภูมิประเทศ

5. ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่

ทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ หมายถึง ความรู้ ความสามารถของมนุษย์ที่เป็น
ภูมิปัญญาทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการประกอบอาชีพต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น ๆ ปัจจุบันมีหลาย
อาชีพที่เกิดจากภูมิปัญญา แต่สามารถพัฒนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันได้ เช่น การใช้
จุลินทรีย์ในการทำปุ๋ยหมัก แต่จากการทำปุ๋ยหมักคนเราก็มักมีความคิดที่จะนำไปประยุกต์ใช้อย่าง
อื่น ๆ เช่น ทำน้ำหมักนำไปทำความสะอาดห้องน้ำเพื่อดับกลิ่น หรือนำไปผสมกับส่วนผสม
อื่น ๆ ให้สามารถปั้นเป็นก้อนได้ นำไปโยนในน้ำเพื่อแก้ปัญหาน้ำเสียที่เน่าเหม็น เป็นการช่วย
ปรับสภาพน้ำ ดังนั้นจะเห็นว่าทรัพยากรมนุษย์มีความคิดไม่หยุดนิ่ง ช่วยให้เกิดสินค้าใหม่ ๆ
ได้อยู่ตลอดเวลา